

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 9(43) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 9(43) 2024

Kiev – 2024

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2024. № 9(43) 2024. С. 911

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.09.2024, № 6/9-24)

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартснєва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвождєвчів Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гудзь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технології ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Приднізської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Інжеська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Климус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сіхівського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
30. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідєльський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталя Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіпнова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Akimova O.V., Sapohov M.V., Napchuk Ya.A., Salii R.V. <i>E-LEARNING AS A GLOBAL PEDAGOGICAL PROBLEM</i>	13
Khalabuzar O.A. <i>PECULIARITIES OF ESP COURSE DESIGN FOR BUSINESS ENGLISH</i>	23
Khrystova T.Ye., Abdullaiev Altai Karam ohly, Rebar I.V., Nesterov O.S., Hrdzelidze S.R. <i>THE SPECIFICS OF THE REGULATION OF THE WATER BALANCE IN THE BODY OF A SPORTSMAN</i>	32
Zhovnych O.V., Koval T.V., Kolesnik K.A. <i>FORMATION OF READINESS OF FUTURE EDUCATORS TO WORK IN THE CONDITIONS OF «FOREST KINDERGARTEN»</i>	41
Бажан С.П. <i>РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АНТОПОТЕХНІЧНОМУ ВИМІРІ ОСВІТИ</i>	50
Білавич Г.В., Вінтоняк О.В. <i>ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ» ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (1939-2024)</i>	62
Бордюг Н.С. <i>СИСТЕМА ДІАГНОСТИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ</i>	73
Варивода К.С., Горденко С.І., Єрічева Т.Ю. <i>ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ: ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД</i>	85
Васильєв Г.А. <i>ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА У РОБОТІ З СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ</i>	98
Ващенко В.В. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ</i>	107

- Великдан Ю.В.** 119
*ІНТЕГРАЦІЯ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС:
ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ УРОКІВ ІНФОРМАТИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
В ЗЗСО*
- Волинець Ю.О., Стаднік Н.В., Унинець Л.М.** 128
*ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО
ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ
КОНСТРУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*
- Джеджула О.М., Василенко В.Г.** 140
*КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК НОВА МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ
СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ*
- Дика Н.М., Глазова О.П.** 153
*ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ
КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ*
- Дудіна О.В.** 166
*ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ВИКЛИКИ РЕФОРМУВАННЯ*
- Дяченко М.Д., Прищепя А.І.** 179
*РОЛЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В ОРГА-
НІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ*
- Дячик Н.Ю.** 191
*СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬ-
НИХ ТА ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА*
- Єременко Т.Є., Лук'янченко І.О.** 203
*ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»*
- Зінорук А.В.** 215
*МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У МАЙБУТНІХ
ФІЛОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ*
- Зобенько Н.А., Михальчук О.О., Нікітська Ю.М.** 226
*ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК УМОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ
ТЕНДЕНЦІЙ*

УДК 37.091.33-027.22:796

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9\(43\)-153-165](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-9(43)-153-165)

Дика Наталія Михайлівна кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовно-літературної освіти Інституту післядипломної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, пр. П. Тичини, 22-А, м. Київ, 02152, [ehttps://orcid.org/0000-0003-1385-5027](https://orcid.org/0000-0003-1385-5027)

Глазова Олександра Павлівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовно-літературної освіти Інституту післядипломної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, пр. П. Тичини, 22-А, м. Київ, 02152, <https://orcid.org/0000-0002-0554-9858>

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті відбито проблему реалізації ігрових технологій на уроках української мови в контексті компетентісного навчання. Акцентовано увагу на необхідності формування в учнів здатності застосовувати здобуті знання у вирішенні практичних завдань. Підкреслено, що вдало дібрані й ефективно проведені навчальні ігри забезпечують значні можливості для формування компетентної особистості, спроможної відповідально і креативно застосовувати здобуті в ЗЗСО знання й досвід у найрізноманітніших практичних ситуаціях.

Проаналізовано останні дослідження і публікації з окресленої проблеми. Наголошено на відмінності педагогічної гри від інших видів ігор. Зауважено, що ефективність ігрової діяльності прямо залежить як від її змісту, так і від педагогічного керівництва нею, тобто свідомого впливу педагога на ігрову діяльність учнів, у процесі якої їхнє навчання, виховання та розвиток здійснюються цілеспрямовано й послідовно.

Виокремлено наукові класифікації педагогічних ігор, зокрема ігор, які використовуються на уроках української мови. За змістом таких ігор виділено два види: мовні (лінгвістичні) та мовленнєві (комунікативні).

Наведено приклади різнорівневих мовних (мовні загадки і мовні вправи, кросворди, чайнворди, ребуси) та мовленнєвих (ситуативно-рольові, ділові, імітаційні, ігри-дискусії) ігор. Надано методичні рекомендації та роз'яснення щодо реалізації їх під час уроку української мови у різних класах.

Зроблено висновок про те, що мовні та мовленнєві навчальні ігри, спрямовані на розв'язання певних проблемних ситуацій, значно збагачують і поглиблюють комунікативні можливості учнів. Особливо корисними є мовленнєві ігри, умова яких пов'язана з типовою для життя дітей і підлітків

проблемою, а завдання – з вибором способів її розв’язання. Результатом використання таких ігор на уроці є не лише розвиток мислення, а й ініціативності, упевненості в своїх можливостях, здатності вирішувати проблемні питання, обґрунтовувати свою позицію, активно і творчо працювати в команді.

Ключові слова: загальна середня освіта, методика навчання української мови, компетентнісне навчання, ігрові технології, компетентність.

Dyka Natalia Mykhailivna PhD of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Language and Literary Education of the Institute of Postgraduate Education, Borys Grinchenko Kyiv University, P. Tychna Ave., 22-A, Kyiv, 02152, <https://orcid.org/0000-0003-1385-5027>

Glazova Oleksandra Pavlivna PhD of Philological Sciences, Docent, Institute of Postgraduate Education, Kyiv University named after Borys Hrinchenko, 22-A P. Tychna Ave., Kyiv, 02152, <https://orcid.org/0000-0002-0554-9858>

GAME TECHNOLOGIES IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS IN THE CONTEXT OF COMPETENCE LEARNING

Abstract. The article highlights the problem of implementing game technologies in Ukrainian language lessons in the context of competence training. Attention is focused on the need to form students' ability to apply the acquired knowledge in solving practical tasks. It is emphasized that well-chosen and correctly conducted educational games provide significant opportunities for the formation of a competent personality, capable of responsibly and creatively applying the knowledge and experience gained in the ZZSO in a wide variety of practical situations.

The latest studies and publications on the outlined problem are analyzed. Differences of pedagogical game from other types of games are emphasized. It is noted that the effectiveness of game activities directly depends on both its content and pedagogical guidance, that is, the conscious influence of the teacher on the game activity of students, in the process of which their learning, upbringing and development are carried out purposefully and consistently.

Special attention is paid to scientific classifications of pedagogical games, in particular games used in Ukrainian language lessons. According to the content of such games, two types are distinguished: speech (linguistic) and speech (communicative).

Examples of language (language riddles and language exercises, crosswords, chainwords, rebuses) and speech (situational role-playing, business, simulation, discussion games) games of different levels are given. Methodological recommendations and clarifications regarding their implementation during the Ukrainian language lesson in different classes are provided.

It was concluded that language and speech educational games, aimed at solving certain problem situations, significantly enrich and deepen students' communicative abilities. Especially useful are speech games, the condition of which is connected with a typical problem for the life of children and teenagers, and the task - with the choice of ways to solve it. The result of using such games in the lesson is not only the development of thinking, but also initiative, confidence in one's capabilities, the ability to solve problematic issues, justify one's position, and work actively and creatively in a team.

Keywords: general secondary education, methods of teaching the Ukrainian language, competence training, game technologies, competence.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою компетентнісного підходу в навчанні є формування в учнів здатності застосовувати здобуті знання у вирішенні практичних завдань. Цілком природно й ефективно ця проблема вирішується використанням ігрових технологій. Саме в процесі ігрової діяльності створюється середовище для розвитку компетентностей як здатності застосовувати здобуті знання в конкретних діях.

Вдало дібрані й правильно проведені навчальні ігри забезпечують значні можливості для формування компетентної особистості, спроможної відповідально і креативно застосовувати здобуті в ЗЗСО знання й досвід у найрізноманітніших практичних ситуаціях. Ігрові технології можуть стати елементами більш всеосяжних освітніх технологій (наприклад, технології групового навчання та інформаційних комп'ютерних технологій).

Властива ігровим технологіям змагальність активізує в учнів потребу в розвитку особистісного потенціалу, а також прагнення до здорової конкурентоспроможності, заснованої на важливих для реального життя знаннях і корисних уміннях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до сучасних суспільних запитів і викликів стратегічним напрямком розвитку України на шляху модернізації освіти є компетентнісний підхід у навчанні дітей і молоді. Набуття життєво важливих компетентностей надає молоді змогу орієнтуватися в інформаційному середовищі, вчитися успішно розв'язувати соціальні проблеми, передбачати швидкоплинні зміни ринку праці, оволодіти спроможністю до безперервного особистісного та професійного самовдосконалення впродовж життя.

Компетентнісний підхід у навчанні «передбачає зміщення акцентів із накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішної діяльності в певній сфері» [3, с. 408]. Пріоритети компетентнісної освіти відображено в законодавчій базі нашої держави.

Суть компетентностей, їх значення в освітньому процесі досліджували вітчизняні науковці І. Бех, І. Зязюн, І. Єрмаков, Л. Ващенко, О. Локшина,

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 9(43) 2024

О. Овчарук, Л. Паращенко, О. Пометун, О. Савченко, В. Свистун, В. Ягупова та ін.

Пізнання людиною навколишнього світу розпочинається саме з гри, яка значно впливає на її розумовий, психологічний та емоційний розвиток. Значний внесок у розробку теорії й практики ігрового навчання та виховання зробили К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський. Серед зарубіжних науковців ігрове навчання досліджували Ян Амос Коменський, Джон Лок, Фрідріх Фребель та ін. Ефективність застосування ігор в освітньому процесі доведено в роботах вітчизняних науковців Н. Бібік, І. Дичківської, В. Ковальчук, Н. Кудикіної, О. Онопрієнко, Н. Підгорної, О. Савченко, В. Ткаченко та ін.

І. Дичківська поняття «ігрові технології» тлумачить як ігрову форму взаємодії педагога й школярів, спрямовану на формування вмінь розв'язувати складні завдання на основі компетентного вибору альтернативних варіантів через реалізацію певного сюжету [7].

На думку Г. Бондаренко, ігрові технології активізують позитивні емоції та емоційну пам'ять, забезпечують мимовільне запам'ятовування мовного матеріалу, створюють на уроці атмосферу розкутості й задоволення від процесу здобуття знань, що так само забезпечує реалізацію принципу психологічного комфорту, змінює погляди на оцінювання власної діяльності та діяльності однокласників [5].

В Українському педагогічному словнику педагогічну гру визначено як основний засіб відтворення реальних ситуацій взаємодії вчителя та учня в освітньому процесі, як імітацію реальної діяльності в штучно відтворених педагогічних ситуаціях [6, с. 251]. На відміну від ігор взагалі педагогічна гра має істотну ознаку, яка відрізняє її від інших – чітко визначену мету навчання і відповідний їй педагогічний результат, що характеризуються навчально-пізнавальною спрямованістю.

Ефективність ігрової діяльності прямо залежить як від її змісту, так і від педагогічного керівництва нею, тобто свідомого впливу педагога на ігрову діяльність учнів, у процесі якої їхнє навчання, виховання та розвиток здійснюються цілеспрямовано й послідовно.

Мета статті – розкриття потенціалу використання ігрових технологій у компетентнісному навчанні української мови в ЗЗСО, доцільності й корисності застосування учнями здобутих мовних і мовленнєвих знань у зімітованих у іграх ситуаціях спілкування.

Виклад основного матеріалу. Наукових класифікацій педагогічних ігор існує кілька, проте предметом нашого інтересу є ігри, використовувані на уроках української мови. За змістом такі ігри поділяють на два види: мовні (лінгвістичні) та мовленнєві (комунікативні).

І мовні, і мовленнєві ігри мають відповідати таким вимогам: відповідати навчальній програмі; враховувати вікові особливості учнів; містити посильні, але не надто легкі для учнів певного класу завдання; підпорядковувати дії

учнів засвоєним на уроках чітко сформульованим правилам; залучати до участі якнайбільше учнів класу.

Мовна гра розглядається в педагогіці як вид діяльності в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення й застосування вже здобутих мовних знань та формування й закріплення відповідних умінь.

Зокрема, мовні ігри поділяють на мовні загадки і мовні вправи. Найпопулярніші види ігор-загадок покажімо в таблиці 1:

Таблиця 1.

ВИДИ МОВНИХ ІГОР-ЗАГАДОК	ПРИКЛАДИ
ЛОГОГРИ'Ф (від грец. λόγος - слово, і γρίφος - сітка, мережа, загадка) - вид мовної загадки-шаради, у якій певне слово набуває іншого лексичного значення через додавання або віднімання певних звуків або складів.	Віднявши перший звук, перетворіть заплетене волосся на комаху (<i>коса - оса</i>). Додавши до кінця слова звук, перетворіть назву жанру усної народної творчості на назву оповідача (<i>казка – казкар</i>).
МЕТАГРА'МА (від грец. μετά – префікс, який означає зміну, і γράμμα – буква) – загадка, різновид шаради, у якій слово зашифровано через заміну в ньому одного звука чи літери, при цьому наводяться лексичні значення і першого, і другого (або кількох) слів.	Він узимку в хуртовину виростає біля тину. Коли ж звук один змінити, можна влітку в нім пожити. (<i>Замет - намет</i>). З К дерева захищає, і на них вона завжди. З Н звірятко заховає, коли треба, від біди. (<i>Кора – нора</i>).
ШАРА'ДА (фр. <i>charade</i> — «бесіда») - мовна загадка, різновид мовної гри, що полягає у відгадуванні слова за названими й описаними частинами або складами цього слова, які теж можуть становити окремі слова.	По-перше, прийменник з двох літер вгадай, будинок за містом до нього додай. Це слово, звичайно, вам добре знайоме: його промовляють і в класі, і вдома. (<i>Задача</i>).

Відповідно до розділів мовознавства мовні ігри-вправи поділяють на фонетичні (розрізнення звуків), орфографічні (правопис слів), морфологічні (використання граматичних форм), синтаксичні (будова словосполучень і речень) тощо. Такі вправи використовують зазвичай у 5-6 класах. Перемогу здобуває той, хто виконав вправу не лише правильно, а й швидше за інших. Виконання таких вправ сприяє закріпленню знань, перевірці їх якості, набуттю певних мовних навичок.

Використовувати ігри-вправи зручно у процесі онлайн-навчання: завдання виводять на екран. Учень, який хоче відповісти, підносить руку або використовує функцію чату. Подаємо приклади таких вправ у таблиці 2.

Таблиця 2.

ВИДИ МОВНИХ ІГОР-ВПРАВ	ПРИКЛАДИ
фонетичні	<p>Доберіть якнайбільше слів, які від поданого відрізняються лише першим звуком. (<i>Чайка: байка, гайка, лайка, майка; мак: рак, бак, так, лак, гак</i>). Переможе той, хто назве останнє слово.</p> <p>Доберіть якнайбільше слів, що мають склади – назви нот (<i>до-ля, сі-ре, до-мі-но, мо-ре, фа-кел, сі-м'я</i>).</p>
графічні	<p>Запишіть в алфавітному порядку назви 5-ти ваших (або членів вашої команди) улюблених художніх творів (кінофільмів, пісень, виконавців...). Виграє команда, яка зробить це найшвидше.</p> <p>Доберіть і запишіть якнайбільше слів, до складу яких входять дві (або три) однакові літери (<i>Україна, дорога...</i>). Виграє той, хто запише та прочитає дібране слово останнім.</p>
лексичні	<p>Доберіть якнайбільше синонімів до поданого слова (наприклад: наполегливіст ь – завзят т я, рішучіст ь, стійкіст ь, цілеспрямованіст ь...). Переможе той, хто назве синонім останнім.</p> <p>Поясніть лексичне значення слів-паронімів <i>геройський – героїчний, суперечка – суперечність</i>. Виграє команда, яка зробить це першою і правильно.</p>
фразеологічні	<p>Відредагуйте фразеологізми, замінивши помилково вжите слово на правильне (<i>прокрустова перемога, еолова п'ята, ахіллесові стайні, мафусаїлів страх</i>). Виграє команда, яка зробить це безпомилково.</p> <p>Доберіть фразеологізми, що відповідають таким значенням: <i>ухилитися від розмови, даремно на щось сподіватися (грати в мовчанку, ждати біля моря погоди)</i>.</p>
синтаксичні	<p>Складіть речення із хаотично розташованих слів: <i>душа, мово, народу, ти, мого, рідна</i>. Для ускладнення: кожне слово можна подати в початковій формі (<i>народ, ти, мова, душа, рідний, мій</i>). Виграє той, хто склав речення перший. (<i>Рідна мово, ти – душа мого народу</i>).</p> <p>Пригадайте й запишіть прислів'я, виражені безсполучниковими реченнями. Переможе той, хто за 5 хвилин пригадає найбільше прислів'їв та приказок, які за будовою є безсполучниковими складними реченнями (для ускладнення: між частинами безсполучникових речень потрібно поставити певні розділові знаки – двокрапку або тире. (<i>Час – не кінць: його не підженеш і не зупиниш. Дерево міцне корінням – людина сильна своїм умінням</i>).</p>

Виконуючи ігри-вправи, учні використовують уже здобуті мовні знання, у них виробляються відповідні вміння. Крім того, у процесі виконання вправ удосконалюються психічні процеси: сприймання, мислення, уява, збагачується мовлення. Ефективне опанування знань і вмінь відбувається в практичній діяльності за активізації мимовільної уваги і запам'ятовування.

До мовних ігор-вправ також належать кросворди, чайнворди, ребуси, які потрібно або розгадати, або самостійно створити. Такі вправи сприяють збага-

ченню словникового запасу, розвитку логічного мислення та ерудиції, використовують їх здебільшого як елементи позакласних занять, зокрема, мовних конкурсів.

Використання мовленнєвих ігор, які моделюють конкретні комунікативні ситуації, наближує процес навчання до реального життя. Беручи участь у такій грі, учні пізнають і отримують соціальний досвід.

Мовленнєві ігри ситуативно зумовлені, рольові, їх мета - розвиток комунікативних умінь, необхідних у різних умовах побутового спілкування (соціально-побутові) або в професійній сфері (ділові). Мета таких ігор - формування мовної та мовленнєвої компетентностей учнів, розвиток комунікативних, творчих здібностей, які виявляються в умінні створювати оригінальні усні й письмові висловлювання в будь-якій формі, різних стилях і жанрах, доцільно й грамотно використовувати лексичне, граматичне, стилістичне багатство рідної мови.

Складаючи усне чи письмове висловлювання, учні мають:

- дібрати доцільні для цього слова, отже, виявити належні знання лексики;
- використати дібрані слова в потрібній граматичній формі, а також побудувати зі слів речення й тексти, отже, підтвердити необхідний для цього рівень знань граматики та сформованості граматичних умінь.

Обумовлене мовленнєвою грою висловлювання учні складають з метою спілкування, ситуацію якого імітує гра. Висловлювання створюється задля прочитання або прослухування іншими гравцями, що повністю відповідає формулюванню першої з 10-ти ключових компетентностей НУШ, а саме: спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Йдеться про «уміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів) [2].

Крім мовленнєвих умінь і навичок, мовленнєві ігри мають формувати й закріплювати в учнів «уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів», а також допомогти учням засвоїти «усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, в сім'ї, на роботі», що передбачено змістом соціальної та громадянської компетентності НУШ [2].

Участь у мовленнєвій грі активно сприяє закріпленню в учнів таких спільних для всіх компетентностей умінь, а саме:

- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- виявляти ініціативу;
- творити;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;

- уміння конструктивно керувати емоціями;
- застосовувати емоційний інтелект;
- здатність співпрацювати в команді [2, с. 12].

Через участь, спостереження, обговорення умов та процесу мовленнєвих ігор відповідного змісту учні формують і закріплюють такі ключові компетентності, як обізнаність та самовираження у сфері культури та екологічна грамотність і здорове життя. Та найактуальнішою з компетентностей, певно, є уміння вчитися впродовж життя, яка полягає в «здатності до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного)», що, по суті, й становить головну мету навчальних мовленнєвих ігор.

За змістом мовленнєві ігри максимально наближені до реального життя, тому ситуативно обумовлені. Виявити й використати вже здобуті й засвоєні нові знання учневі легше й природніше, подумки перевтілюючись на учасника певної події: уявивши себе активним співрозмовником, сміливим ініціатором події, виконавцем конкретної дії, тому такі ігри - рольові, адже їх мета - розвиток комунікативних умінь, необхідних у найрізноманітніших умовах спілкування - або побутового, або професійного, що відбувається в певній діловій сфері.

Як уже говорилося, наукові класифікації педагогічних ігор існують різні, найбільш, на нашу думку, зручну для словесника класифікацію мовленнєвих ігор покажімо в таблиці.

Таблиця 3.

ОСНОВНІ ВИДИ МОВЛЕННЄВИХ (КОМУНІКАТИВНИХ) ІГОР		
ситуативно-рольова (соціально-побутова)	ділова	гра-драматизація
сприяє засвоєнню навичок спілкування в громадських місцях, у школі, в родині – з людьми різного віку та статусу, визначає правила поведінки, культуру мовленнєвого спілкування	сприяє засвоєнню навичок офіційного й ділового спілкування, організації взаємодії, досягнення узгодженості в діях, побудована на імітаційній моделі, що відтворює умови професійної діяльності (бібліотека, школа, лікарня тощо)	розігрування фрагментів літературних творів у формах сценічного мистецтва; театральна імпровізація: умовне перенесення сюжету й героїв твору в іншу історичну добу, географічну місцевість тощо

Окремо слід розглядати ігрову дискусію, оскільки за змістом вона може належати як до ситуативно-рольових, так і до ділових мовленнєвих ігор. Цей

вид гри передбачає колективне обговорення спірного питання, обмін думками між кількома учасниками. Основним призначенням гри-дискусії є виявлення відмінностей у тлумаченні проблеми гравцями, висловлення й аргументація ними їхніх думок і оцінок та встановлення в процесі суперечки консенсусу.

Наведено приклади ігор-вправ, зазначивши компетентності, на формування яких кожна з них спрямовано (назви компетентностей подано за Державним стандартом базової середньої освіти (2020) [1]):

1. Гра «Не тільки на зміст, а й на смак кожне слово різниться»

Скерована на розвиток компетентностей: інформаційно-комунікаційної, культурної, соціальної та громадянської.

*** Ситуація.** За обіднім столом - сім'я: батько, мати, двоє дітей. Сьогодні до них приєдналася бабуся, яку запросили погостювати. У неї розпитують про здоров'я, пропонують полікуватися в місцевій лікарні. Відчувається, що бабуся почувається незручно від того, що розуміє не всі слова, які чує від онука й онучки. Тому час від часу вона перепитує: «А що значить крутий? Хто такий прикол? Що значить зафрендити, хейтити?».

Завдання: Об'єднавшись у групи й розподіливши в кожній групі ролі (бабуся, батько й мати, їхні син і дочка), відтворіть (усно) розмову між членами родини. Мати-письменниця пояснює значення терміна сленг і стверджує, що вживання сленгізмів - особливість підліткового віку: подорослішають – помудрішають. Син і дочка захищаються: говоримо, як сучасна молодь, так нині заведено. Батько-вчитель делікатно наполягає на необхідності дотримання мовних норм у будь-якому віці. Бабуся бідкається: як їй, бідолашній, із ріднею порозумітися?

Правила гри: Тривалість підготовки – 8 хв, розігрування усного діалогу, представленого однією групою, – 5 хв. Участь кожного учасника гри оцінюється окремо (логічність викладу думок, аргументованість оцінок, переконливість висловлень, добір слів, граматична правильність мовлення) від 1 до 10 б. Використання інтернету (Вікіпедія, електронні словники) дозволяється. Сума всіх отриманих гравцями балів складає бали групи.

2. Гра «Мандруємо картою столиці»

Скерована на розвиток компетентностей: інформаційно-комунікаційної, культурної, соціальної та громадянської.

*** Ситуація.** Для учнів із тимчасово переселених родин школа вирішила організувати перегляд вистави Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка. Гурт учнів у супроводі вчителя лаштується в дорогу.

Завдання: Об'єднайтесь у групи, у кожній із них розподіліть ролі: учитель – організатор заходу, учень - захоплений театрал (був у театрі багаторазово), учень – киевознавець (знає всі шляхи-дороги), учень, який розуміється на сучасних системах пошуку інформації.

Скориставшись гугл-картою, складіть маршрут (письмово) руху учнів від станції метро «Хрещатик» (або від третього вестибюлю станції метро

«Хрещатик», що виходить до вул. Архітектора Городецького) до театру. Окремо запишіть перелік вулиць, якими екскурсанти рухатимуться, 2-3-ма реченнями пояснивши назву кожної з них. Обґрунтуйте написання власних назв.

Правила гри: Тривалість підготовки – 10 хв, складені й записані кожною з груп пояснення назв кожної з вулиць оцінюється балами від 1 до 5 (на честь кого вулицю названо, чим заслужила ця особа на таку честь, який слід полишила в історії /культурі України), користування інтернетом підтримується.

3. Гра «Літера як символ самобутності»

Скерована на розвиток компетентностей: інформаційно-комунікаційної, громадянської, цифрової, культурної.

* **Ситуація.** Тринадцята літера українського алфавіту давно стала чимось більшим за графічний знак - нині вона сприймається за особливий символ ідентичності й самобутності українців. З цієї причини за назву мовного шкільного вечора учні вирішили взяти поетичний вислів з твору Івана Малковича.

Завдання: Підготуйте для розміщення на шкільному вебсайті інформацію про підготовку до шкільного мовного вечора старшокласників «Свічка букви Ї».

Задля цього об'єднайтесь у групи, у кожній із них розподіліть ролі: головний редактор сайту (відповідає за зміст, достовірність повідомлення); літературний редактор (працює над створенням тексту інформації); коректор (відповідає за грамотність тексту); художній редактор (добирає ілюстрації, фото).

Правила гри: Тривалість підготовки – 20 хв, зачитування тексту складеного повідомлення – 3 хв.; якість роботи кожного з учасників оцінюється від 1 до 5 балів, сума всіх отриманих гравцями балів складає бали групи. Використання інтернету вітається.

Підказка. Джерела інформації: «Ї» — більше, ніж літера (ukrainer.net)

У Києві встановили мініскульптуру літери "Ї": фото (nashkiev.ua)

4. Гра «Читачу! Стань сьогодні глядачем!»

Скерована на розвиток компетентностей: культурної, інформаційно-комунікаційної.

*Гра-драматизація полягає в розігруванні учнями уривків з літературних творів, отже, її сюжет, послідовність подій, ролі, вчинки та репліки персонажів мають відповідати авторському тексту. За допомогою не лише слів, а й інтонації, міміки, рухів учні-актори мають передати характери, настрої, почуття літературних персонажів.

Найкраще, якщо розігруються уривки з твору, вивчення якого передбачено програмою («Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького, «Лісова пісня» Лесі Українки (10 кл.), «Зачарована Десна» О. Довженка (11 кл.), або ж рекомендованого для додаткового (самостійного) читання. Гра сприяє розвитку мовлення,

пам'яті, емоційної сфери, вияву творчості в доборі зображувальних і виражальних засобів для створення образів.

Завдання: Об'єднайтесь у групи, для розігрування на сцені запропонованого уривку з твору підготуйте сценарій, розподіліть ролі, підготуйте костюми персонажів і реквізит, доберіть і організуйте музичний супровід.

Правила гри: Термін підготовки – тиждень, тривалість виконання визначається в залежності від обсягу уривка, використання технічних засобів (музика, освітлення) вітається. Виконання ролі кожним актором оцінюється від 1 до 10 балів (правильність і виразність мовлення, майстерність гри, візуальна виразність створеного образу (одяг, грим, пластика, міміка).

Велике значення має підбиття підсумків будь-якої мовленнєвої гри, участь у якому мають брати учні-учасники і учні-спостерігачі. Обговорюючи почуте й побачене, вони навчаються аналізувати, порівнювати, оцінювати, аргументувати оцінки, висловлювати зауваження, захищати свою думку, узагальнювати.

Висновки. Використання на уроках української мови ігрових технологій підвищує активність, ініціативність, пізнавальну спроможність і самостійність учнів. Через максимальне наближення умови гри до проблем реального життя виникає можливість застосування учнями теоретичних знань на практиці, отже, створюються умови для розвитку й закріплення мовних і мовленнєвих компетентностей. Відмінність між ними подано в таблиці 4:

Таблиця 4.

МОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ	МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
знання мови, дотримання мовних норм, розуміння й використання мовних правил, здатність правильно утворювати граматичні форми слів, продукувати правильні мовні конструкції та речення.	знання й розуміння особливостей спілкування в різних умовах і з різними співрозмовниками, уміння та* навички їх грамотного й ефективного застосування в конкретних ситуаціях.

Мовні та мовленнєві навчальні ігри, спрямовані на розв'язання певних проблемних ситуацій, значно збагачують і поглиблюють комунікативні можливості учнів [10].

Особливо корисними є мовленнєві ігри, умова яких пов'язана з типовою для життя дітей і підлітків проблемою, а завдання – з вибором способів її розв'язання. Результатом використання таких ігор на уроці є не лише розвиток мислення, а й ініціативності, упевненості в своїх можливостях, здатності вирішувати проблемні питання, обґрунтовувати свою позицію, активно і творчо працювати в команді.

Відтак особливої актуальності набуває розробка методично й психологічно обґрунтованих навчальних ігор як засобу формування визначених навчальною програмою компетентностей. Важливим є також питання дидактичного забезпечення словесника сучасним і якісним ігровим матеріалом.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 9(43) 2024

Література:

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г.Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Бібік Н. Гра в навчанні молодших школярів: варіативність підходів до застосування. *Український педагогічний журнал*. 2023, №3, С. 177-185.
5. Бондаренко Г. Сучасний урок української мови в контексті НУШ. *Педагогіка. Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 44, том 1, 2021. С. 191.
6. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 376 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/106820/1/%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.%20%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%281%29.pdf>
7. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004.
8. Сущенко Л.О., Білоконь Н.В. Компетентнісний потенціал ігрових методів навчання в Новій українській школі: зміст і дидактична стратегія. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021 р., № 74, Т. 2, С. 63-68. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/74/part_2/14.pdf
9. Дика Н. Траєкторія ефективної комунікації вчителя: особливості професійно-мовленнєвого спілкування. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2023. № 40 (2). С. 39-44. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48388/1/N_Dyka_ROTPPP_40_2023.pdf
10. Таможська І. В., Куліш С. М. Термінологічний аналіз категорій і понять дослідження проблеми підготовки науково-педагогічних кадрів в університетах України. *Педагогіка ХХІ століття: сучасний стан та тенденції розвитку : колективна монографія: колективна монографія Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2021. Том 1. С. 441–467. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-241-1-17>*

References:

1. Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.09.2020 roku № 898 «Pro deiaki pytannia derzhavnykh standartiv povnoi zahalnoi serednoi osvity». [State standard of basic secondary education: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 30, 2020 № 898 "On some issues of state standards of comprehensive general secondary education"]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> [in Ukrainian].
2. Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. [New Ukrainian school: conceptual foundations of secondary school reform. Ministry of Education and Science of Ukraine]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
3. Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education] / hol. red. V.H.Kremen. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. 1040 s. [in Ukrainian].
4. Bibik N. Hra v navchanni molodshykh shkoliariv: variatyvnist pidkhodiv do zastosuvannia. [The game in the education of younger schoolchildren: variability of approaches to application]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*. 2023, №3, S. 177-185. [in Ukrainian].

5. Bondarenko H. Suchasnyi urok ukraïnskoi movy v konteksti NUSh. [Modern lesson of the Ukrainian language in the context of NUS. Pedagogy]. Pedahohika. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp 44, tom 1, 2021. S. 191. [in Ukrainian].

6. Honcharenko S. Ukraïnskyi pedahohichnyi slovnyk. [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv : Lybid, 1997. 376 s. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/106820/1/%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.%20%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%281%29.pdf> [in Ukrainian].

7. Dychkivska, I. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii. [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv : Akademydav, 2004. [in Ukrainian].

8. Sushchenko L.O., Bilokon N.V. Kompetentnisnyi potentsial ihrovykh metodiv navchannia v Novii ukraïnskii shkoli: zmist i dydaktychna stratehiia. [Competence potential of game teaching methods in the New Ukrainian school: content and didactic strategy]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. 2021, № 74, T. 2, S. 63-68. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/74/part_2/14.pdf [in Ukrainian].

9. Dyka N. (2023). Traiektoriia efektyvnoi komunikatsii vchytelia: osoblyvosti profesiinomovlennievoho spilkuвання. [The trajectory of effective teacher communication: features of professional speech communication.]. Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika. No 40 (2). P. 39-44. Retrieved from https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48388/1/N_Dyka_POTPPP_40_2023.pdf [in Ukrainian].

10. Tamozhska I. V., Kulish S. M. Terminological analysis of categories and concepts of the study of the problem of training scientific and pedagogical personnel in universities of Ukraine. Pedagogy of the 21st century: current state and development trends: collective monograph: collective monograph Lviv-Torun: Liga-Press, 2021. Volume 1. P. 441–467. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-241-1-17>